

Agata Kristi

Jednim prstom

Tajanstveni slučajevi
gospođice Marpl

Prevela
Tatjana Bižić

— Laguna —

Naslov originala

AGATHA CHRISTIE® MISS MARPLE® THE MOVING FINGER

Copyright © 1942 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

Translation Copyright © 2017 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

Agatha Christie® Miss Marple® are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

Agatha Christie®

TAJANSTVENI SLUČAJEVI GOSPOĐICE MARPL

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Mojim prijateljima
Sidniju i Meri Smit*

Prvo poglavlje

I

Kad su mi konačno skinuli gips, kad su me lekari izgnječili i izgnjavili do mile volje, kad su me bolničarke izubeđivale da se oprezno služim udovima, i kad sam već bio do grla sit toga da mi skoro tepaju kao malom detetu, Markus Kent mi je rekao da treba da odem da neko vreme živim na selu.

„Čist vazduh, miran život, nema baš ništa da se radi – eto vam recepta za vaše zdravlje. Sestra će vas paziti. Jedite, spavajte i oponašajte carstvo biljaka koliko god je moguće.“

Nisam ga pitao hoću li ikada više moći da letim. Ima pitanja koja ne postavljate jer se bojite odgovora na njih. Iz istog razloga u proteklih pet meseci nijednom nisam pitao hoću li biti osuđen da ostatak života preležim na leđima. Plašio sam se vedrog i licemernog ubeđivanja sestara. „Hajde, hajde, ma *kakva* su to pitanja! Ne puštamo naše pacijente da *tako* govore!“

Zato nisam pitao – i to je bilo u redu. Neću čitavog života biti bespomoćni bogalj. Mogao sam da pomerim noge, da stanem na njih, konačno i da napravim nekoliko koraka

– i zaista sam se osećao kao pustolovna bebica kad uči prve gegave korake, kolena su mi klecala, a tabani kao da su bili od pamuka – pa dobro, bila je to samo opšta telesna slabost i dugo nesluženje nogama, i to će proći.

Markus Kent, stvarno pravi lekar, odgovorio mi je na neizrečeno pitanje.

„Oporavićete se potpuno“, rekao je. „Nismo bili sigurni sve do prošlog utorka, kad ste prošli onaj završni pregled, ali sad to mogu da vam kažem sasvim odgovorno. Samo – biće potreban dug rad na tome. Dug i, smeo bih reći, zamo-ran. Kad je reč o lečenju mišića i nerava, mozak mora da pomogne telu. Svako nestrpljenje, svako uzrujavanje, može da znači nazadak. A bez obzira na sve ostalo, nipošto nemojte 'snažnom voljom' da terate sebe na brz oporavak. Bilo kakvo naprezanje te vrste i naći ćete se opet u bolnici. Morate život da prihvatate polako, lagano, zadati tempo vam je *legato*. Ne samo što vaše telo mora da se oporavlja nego su vam i nervi oslabljeni jer smo morali toliko dugo da vas držimo pod lekovima.

Zato vam i kažem: idite na selo, uzmite tamo neku kuću, zanimajte se seoskom politikom, seoskim skandalima, seoskim ogovaranjima. Zanimajte se inkvizitorski žestoko za svoje komšije. Ako smem da vam dam jedan predlog, idite u neki deo sveta gde nemate posejane nikakve prijatelje.“

Klimnuo sam glavom. „Već sam razmišljao o tome“, rekao sam.

Nisam mogao da zamislim ništa nepodnošljivije nego da vam društvo upada puno saosećanja i sopstvenih doživljaja.

„Stvarno, Džeri, izgledaš odlično – zar ne izgleda? Apso-lutno. Mila, moram da ti pričam... Šta misliš šta je Baster sad uradio?“

Ne, nije mi do toga. Psi su mudri, oni se zavuku u neki skrovit kutak da ližu rane i ne vraćaju se među svet dok se ne izleče.

Tako se eto desilo da smo Džoana i ja, nasumice listajući blistave slavopojke agenata za nekretnine spevane raznoraznim kućama širom Britanskih ostrva, odabrali Malu žutilovku u Limstoku kao jednu koju bismo mogli pogledati, uglavnom zato što nikad nismo bili u Limstoku i nismo poznavali nikoga u tom mestašcetu.

Čim je videla Malu žutilovku, Džoana je rešila da je to upravo kuća kakvu smo hteli.

Nalazila se oko kilometar od Limstoka, na putu koji je vodio gore ka vresištima. Bila je to uredna niska bela kuća s iskošenom viktorijanskom verandom, ofarbanom u izbledelo zeleno. Od nje se pružao prijatan pogled preko vresom obrasle padine do zvonika crkve u Limstoku, malo ulevo.

Kuća je pripadala porodici neudatih gospođica Berton, od kojih je sad preostala samo najmlađa, gospođica Emili.

Gospođica Emili bila je simpatična, majušna stara dama, koja je neverovatno ličila na svoju kuću. Tihim glasom, obojenim izvinjenjem, objasnila je Džoani kako nikad pre nije izdavala kuću, i zbilja nikad ne bi ni pomislila to da uradi, „ali znate, dušo moja, danas je sve tako drugačije – *porezi*, naravno, a onda i moje obveznice i dividende, tako *sigurna* ulaganja, uvek sam mislila, i zbilja mi je lično direktor banke preporučio neka od njih, ali izgleda da danas više *uopšte ništa* ne donose – *strana* su, naravno! Zaista mi to mnogo otežava. Čoveku ne može da se *dopada* (sigurna sam da ćete me razumeti, dušo moja, i da se nećete uvrediti) pomisao da prepusti svoju kuću nekom tuđem svetu – ali nešto se moralo učiniti, a u stvari sad kad sam vas videla, biće mi sasvim *drago* da mislim da ste ovde – kući je, znate, potrebna *mladost* da

je oživi. Moram priznati da jesam strepela od pomisli na muškarce ovde!“

Na tom mestu je Džoana morala da joj saopšti vesti o meni. Gospođica Emili se uspešno pribrala.

„O, bože, bože, razumem. Vrlo žalosno. Letačka nesreća? Tako su hrabri ti mladi ljudi. Ipak, vaš brat će praktično biti invalid...“

Ta misao je izgleda tešila blagu staru damu. Moglo se pretpostaviti da se u tom stanju neću baviti onim odvratnijim muškim zanimacijama od kojih je gospođica Emili strepela. Bojažljivo je priupitala pušim li.

„Kao odžak“, rekla je Džoana. „Mada, doduše“, istakla je, „isto toliko pušim i ja.“

„Naravno, naravno. Kako sam glupa. Bojim se, znate, da prilično zaostajem za vremenom. Sestre su mi sve bile starije od mene, a moja draga majka je doživela devedeset sedam godina – zamislite samo! – i bila je sasvim izuzetna žena. Da, da, danas svi puše. Jedino što u kući nema pepeljara.“

Džoana je rekla da ćemo mi doneti mnogo pepeljara, a onda je s osmehom dodala: „Nećemo spuštati pripaljene cigarete na vaš lepi nameštaj, to vam obećavam. Mene i samu ništa toliko ne ljuti kao kad ljudi to rade.“

Tako je to bilo uređeno, pa smo iznajmili Malu žutilovku na šest meseci, s mogućnošću da produžimo najam za još tri meseca, a Emili Berton je objasnila Džoani kako će njoj zbilja biti sasvim udobno, jer uzima sobe koje drži njena bivša sobarica, „moja verna Florens“, koja se udala pošto je „bila kod nas petnaest godina. Tako *divna* devojka, muž joj radi u građevinarstvu. Imaju lepu kuću u Glavnoj ulici i dve krasne sobe na gornjem spratu, gde će mi biti *krajnje* udobno, a Florens se raduje što ću biti kod nje.“

Izgledalo je dakle da je sve sređeno na opšte zadovoljstvo, ugovor je potpisan i Džoana i ja smo stigli i smestili se, a Partridž, služavka gospođice Emili, pristala je da ostane kod nas, pa smo u tom pogledu bili lepo zbrinuti, uz pomoć jedne „devojke“ koja je dolazila svako jutro i koja je delovala kao da je pomalo umno zaostala, ali je bila vrlo srdačna.

Partridž, spečeno i smrknuto sredovečno žensko čeljade, kuvala je božanstveno i, mada nije odobravala kasne večere (gospođica Emili običavala je da uveče obeduje vrlo lagano, samo jedno kuvano jaje), ipak se prilagodila našim navikama, pa je čak i priznala da i sama vidi kako mi je neophodno da jedem da bih povratio snagu.

Pošto smo se smestili i proveli u Maloj žutilovki jednu nedelju dana, gospođica Emili je došla i svečano nam ostavila posetnicu. Njen primer sledile su gospođa Simington, advokatova supruga, gospođica Grifit, doktorova sestra, gospođa Dejn Koltrop, vikarova supruga, i gospodin Paj, koji je živeo u Priorovom dvoru.

Džoana je bila veoma zadivljena.

„Nisam znala“, izjavila je sa strahopoštovanjem u glasu, „da ljudi zaista najavljuju posete *posetnicama*.“

„To je zato, dete drago“, rekao sam joj, „što ti ništa ne znaš o životu na selu.“

„Koješta. Provela sam u selu bezbroj vikenda kod raznih ljudi.“

„Nije to isto“, rekao sam joj.

Stariji sam od Džoane pet godina. Upamtio sam kao mali oronulu belu neurednu kuću koju smo imali i polja koja su se spuštala ka reci. Sećam se kako sam se, kad me baštovan ne vidi, ušunjavao pod spleteno žbunje malina, sećam se mirisa bele prašine u dvorištu ispred štale i narandžaste

mačke kako preko dvorišta prelazi, i zvuka konjskih kopita koja topoću u nešto u štali.

Kad sam imao sedam godina, a Džoana dve, prešli smo da živimo kod tetke u Londonu i od tada smo Božiće i Uskrse provodili na pozorišnim predstavama i predstavama pantomime, po bioskopima, na ekskurzijama brodićem po Kensingtonskom parku, a kasnije i na klizalištima. U avgustu su nas vodili u neki hotel negde na moru.

Razmišljajući o tome, rekao sam Džoani zamišljeno i s grižom savesti jer sam shvatio kakav sam sebični i samoživ invalid postao:

„Tebi će ovo biti prilično grozno, bojim se. Sve će ti strašno nedostajati.“

Jer Džoana je vrlo lepa i vesela, voli ples i koktele, i zaljublivanje, i jurnjavu moćnim automobilima.

Džoana se nasmejala i rekla da joj ovo uopšte ne smeta.

„U stvari mi je drago što sam pobešla. Stvarno sam već bila sita čitave one gužve i, mada ti nimalo nećeš saosećati sa mnom, stvarno sam se vrlo potresla zbog Pola. Trebaće mi dosta vremena da to prevaziđem.“

Što se toga tiče, bio sam prilično sumnjičav. Džoanina zaljublivanje uvek su išla istim tokom. Ludo bi se zaljubila u nekog potpuno beskičmenog mladića, koji je zapravo neshvaćeni genije. Slušala je njegove beskrajne žalopojke i radila manje-više sve što bi moglo nekako da mu pribavi priznanje. Zatim je, kad se on pokaže nezahvalan, bila duboko ranjena i govorila je da joj je srce slomljeno – sve dok ne bi naišao sledeći mrzovoljni mladić, a to je obično bivalo otprilike posle tri nedelje!

Zbog toga nisam Džoanino slomljeno srce shvatao naročito ozbiljno. Video sam, međutim, da je život na selu mojoj privlačnoj sestri nešto kao neka nova igra.

„U svakom slučaju“, rekla je ona, „izgledam kao što treba, zar ne?“

Kritički sam je osmotrio i nisam mogao da se složim s njom.

Džoana je bila obučena (u *Mirotenu* kreaciju) kao da je spremna za slikanje za *Sport*. Što će reći, imala je na sebi suknju sa skandalozno preteranim kariranim dezenom, usku, sasvim uz telo, a gore komičnu bluzicu kratkih rukava u tirolskom stilu. Obučena je bila u prozirne svilene čarape i oksfordske cipele, kojima se nije imalo šta zameriti osim što su bile potpuno nove.

„Ne“, rekao sam, „izgledaš sasvim pogrešno. Trebalo bi da si obučena u staru suknju od tvida, najbolje prljavozele- ne ili bledosmeđe boje, fini kašmirski džemper koji se slaže sa suknjom i možda još jedan dugi pleteni preko njega, da nosiš vuneni šeširić, debele čarape i stare cipele. Tada i samo tada bi se uklapala na slici s limstočkom Glavnom ulicom u pozadini, umesto da štrčiš kao što je sada slučaj. I lice ti izgleda pogrešno“, dodao sam.

„Što ti se ono ne sviđa? Stavila sam tečni puder *Preplani u prirodi* br. 2.“

„Upravo tako“, rekao sam. „Da živiš u Limstoku, stavila bi samo malo pudera na vrh nosa da se ne sjaji, i možda trunku karmina, ne baš spretno nanesenog, a gotovo bi sasvim sigurno nosila cele svoje obrve umesto otprilike četvrtinu istih.“

Džoana je razdragano zagrgoljila, izgledalo je da joj je ovo vrlo smešno.

„Misliš li da ću im izgledati grozno?“, upitala je.

„Nećeš. Samo malo čudnjikavo.“

Džoana je nastavila da razgleda posetnice koje su nam gosti ostavili. Jedino je vikarova žena imala toliko sreće, dobre ili možda loše, da uhvati Džoanu kod kuće.

„Imena su im kao u igri srećne porodice, zar nisu?“, rekla je Džoana. „Gospođa Legal, advokatova žena, gospođica Doza, lekarova kćerka, i sve tako.“ Zatim je oduševljeno dodala: „Ja stvarno mislim, Džeri, da je ovo prijatno mesto! Tako je slatko, smešno i starinsko. Ne možeš ni da zamisliš da se nešto ružno dogodi ovde, zar ne?“

Iako sam znao da je to što je rekla čista koještarija, ipak sam se složio. U jednom mestašcetu kao što je Limstok ništa ružno ne može da se dogodi. Čudno je kad pomislim da smo samo nedelju dana posle toga dobili ono prvo pismo.

II

Vidim sad da sam loše počeo. Nisam dao nikakav opis Limstoka, a ako ne shvatite kakav je Limstok, nemoguće je shvatiti moju priču.

Za početak, Limstok ima duboke korene u prošlosti. Negde u vreme normanskog osvajanja Limstok je bio značajno mesto. Značaj je uglavnom bio crkveni. Limstok je bio priorat, a priorat je imao dugačku lozu moćnih i častoljubivih priora. Krupniji i sitniji velikaši iz okoline izmirivali su se s nebesima zaveštavajući deo svojih zemljoposeda prioratu. Bogatstvo i važnost limstočkog priorata bujali su i on je vekovima predstavljao moćnu silu u zemlji. U određenom trenutku, međutim, Henri Osmi mu je dodelio istu sudbinu kao i ostalim manastirima u to doba. Od tada je nad mestom dominirao utvrđeni zamak, ali je ono i dalje bilo važno. Imalo je prava i povlastice, i bogatstvo.

Zatim je, hiljadu sedamsto i neke, plima napretka potisnula Limstok u pozadinu. Zamak se lagano krunio. Ni pruga ni važni putevi nisu prolazili blizu Limstoka i on se pretvorio u

provincijsko pijačno mestašće, zaboravljeno i nevažno, nad kojim se uzdižu padine pod vresom i koje okružuju spokojna imanja i polja.

Pijačnim danom neizbežno ste susretali stoku po putevima i puteljcima. Dvapat godišnje održavale su se male konjske trke, u kojima su učestvovala samo potpuno nepoznata grla. Mestašće je imalo ljupku Glavnu ulicu s dostojanstvenim kućama dužih bokova nego pročelja, koje su izgledale pomalo nespojivo s izlozima u prizemlju, u kojima su se videle veze povrća i kupice voća. Imalo je dugu, protegnutu prodavnicu štofova, veliku i značajnu gvožđaru, pretencioznu poštu i niz šarolikih radnji neodredive vrste, dve suparničke mesare i jednu veliku bakalnicu. Imalo je lekara, advokatsku firmu gospode Galbrajta, Galbrajta i Simingtona, vrlo lepu, neočekivano veliku crkvu iz hiljadu četiristo dvadesete, s nešto sačuvanih saksonskih elemenata, novu, odvratnu školsku zgradu i dva paba.

Takav je bio Limstok, a na podsticaj Emili Berton, svako ko je u njemu makar nešto značio navratio je do nas, te se potom u prikladno vreme Džoana, koja je kupila dugačke damske rukavice i opremila se prilično iznošenom plišanom beretom, otisnula da posete uzvрати.

Nama je to sve bilo novo i zabavno. Nismo tu namerali da provedemo ceo život. Za nas je to bio samo predah i međuigra. Spremao sam se da poslušam savet svog doktora i zainteresujem se za svoje susede.

Džoana i ja smo uživali u toj zabavi.

Upamtio sam, valjda, kako mi je Markus Kent naložio da uživam u seoskim skandalima, mada nipošto nisam slutio kako će ti skandali biti predstavljeni mojoj pažnji.

Čudno je što nam je to pismo, kad nam je stiglo, bilo najzabavnije od svega.

Stiglo nam je, sećam se, u vreme doručka. Okrenuo sam ga da ga pogledam, kao što čovek radi kad vreme sporo protiče i svaki događaj mora da se razvuče do krajnjih razmera. Pečat je bio iz limstočke pošte, a adresa otkucana pisaćom mašinom.

Otvorio sam ga pre nego dva s londonskim štambiljem, jer nam je u jednom od ta dva bio poslat neki račun, dok je drugo bilo od jednog prilično dosadnog rođaka.

Unutra sam pronašao list papira na koji su bile nalepljene reči i slova isečeni iz nekog štampanog teksta. Nekoliko trenutaka sam gledao u reči ne shvatajući im značenje. Onda sam se zagrcnuo.

Džoana, koja se mrštila zadubljena u neke račune, pogleda u mene.

„Hej, šta ti je? Izgledaš kao da te grom pogodio“, rekla je.

Pismo je, služeći se prostačkim izrazima, iznosilo sumnju da Džoana i ja nismo brat i sestra.

„Ovo je jedno izuzetno odvratno anonimno pismo“, saopštio sam joj.

Još sam bio duboko potresen. Čovek nekako ne očekuje ovakvo nešto u spokojnoj maloj zabiti kao što je Limstok.

Džoana se smesta živo zainteresovala.

„Ma nije valjda. Šta kaže?“

U romanima se, zapazio sam, anonimna pisma prljave i odvratne sadržine nikada ne pokazuju ženama, ako je to ikako izvodljivo. Podrazumeva se da žene moraju po svaku cenu biti zaštićene od potresa koje bi to moglo zadati njihovom osetljivom nervnom sistemu.

Žalim što moram reći da meni ni na kraj pameti nije bilo da pismo ne pokažem Džoani. Dao sam joj ga istog trena.

Džoana je opravdala moje poverenje u njenu izdržljivost ne pokazavši nikakvo osećanje, osim što se činilo da joj je smešno.

„Kakva odvratna gadost! Stalno sam slušala o anonimnim pismima, ali nikad pre nisam videla nijedno. Jesu li sva ovakva?“

„Ne bih znao da ti kažem“, rekao sam. „I meni je ovo prvo ovakvo iskustvo.“

Džoana je počela da se smejuji.

„Mora biti da si imao pravo što se moje šminke tiče, Džeri. Valjda su pomislili da sam sigurno nekakva raspuštena ženska!“

„To, a uz to dodaj i činjenicu da nam je otac bio visok, crnomanjast čovek izduženog lica, a majka sitno plavokoso i plavooko stvorenje, i da sam ja povukao na njega, a ti na nju.“

Džoana je zamišljeno klimnula glavom.

„Da, nimalo ne ličimo jedno na drugo. Niko ne bi pomislio da smo brat i sestra.“

„Neko je svakako pomislio da nismo“, rekao sam, s probuđenim osećanjima.

Džoana je rekla kako misli da je to strašno smešno.

Zamišljeno je njihala pismo držeći ga za jedan krajičak. „Šta da radimo s njim?“ pitala me je.

„Ispravan postupak bi, verujem, bio da ga bacimo u vatru uz oštar uzvik gađenja“, rekao sam.

Sproveo sam reči u delo, a Džoana mi je zatapšala.

„Predivno si to uradio. Trebalo bi da se baviš glumom. Sreća pa još imamo kamine i vatru, zar ne?“

„Korpa za otpatke ne bi omogućila ni izbliza toliko teatralnosti“, složio sam se. „Mogao sam, naravno, da ga zapalim šibicom i da polako gledam kako gori – ili da gledam kako polako gori.“

„Ono što hoćeš da spališ nikad ne gori“, rekla je Džoana. „Gasi se. Verovatno bi morao da ukresuješ šibicu za šibicom.“

Ustala je i prišla prozoru. Onda je, stojeći tamo, naglo okrenula glavu ka meni.

„Pitam se ko li ga je napisao“, rekla je.

„Verovatno nikada nećemo saznati“, odgovorio sam joj.

„Ne, verovatno nećemo.“ Na trenutak je ućutala, pa zatim rekla: „Kad malo razmislim o tome, ipak nisam sigurna da li je baš toliko smešno. Mislila sam, znaš, da smo im se dopali, njima ovde.“

„I jesmo“, rekao sam. „Ovo je samo neki poluludak na rubu pameti.“

„Valjda si u pravu. Fuj... pogano!“

Džoana je izašla napolje na sunce, a ja sam mislio, pušći svoju redovnu cigaretu posle doručka, kako je sasvim u pravu, stvarno jeste pogano. Nekome je bilo mrsko što smo došli, nekome je bila mrska Džoanina vedra i prefinjena mladost i lepota, neko je želeo da nas *povredi*. Verovatno je najbolje bilo prevazići to smehom – ali negde duboko unutra uopšte nije bilo smešno...

Tog jutra je došao doktor Grifit. Dogovorio sam se bio s njim da me pregleda jednom nedeljno. Oven Grifit mi se dopadao, tamnopus, nezgrapnan, trapav u kretanju, ali sa spretnim, vrlo blagim rukama. Govorio je istrzano i bio je prilično stidljiv.

Saopštio mi je da je napredak ohrabrujući, a onda dodao:

„Osećate se dobro, zar ne? Da li mi se samo čini ili ste mi pomalo pokisli jutros?“

„Ne čini vam se“, odgovorio sam. „Izrazito prostačko anonimno pismo stiglo nam je uz jutarnju kafu i ostavilo prilično gadan ukus u ustima.“

Njemu torba ispade na pod. Na njegovom mršavom tamnopusom licu videlo se uzbuđenje.

„Hoćete da kažete da ste i *vi* dobili jedno?“

Ovo me je zainteresovalo.

„Stižu i drugima, dakle?“

„Da, već neko vreme.“

„Ah, razumem“, rekao sam. „Stekao sam bio utisak da je naše prisustvo nekome mrsko jer nismo ovdašnji.“

„Ne, ne, nema to nikakve veze s tim, to je samo...“ Zastao je pa me upitao: „Šta je pisalo u njemu? Barem...“ Odjednom se postideo i pocrveneo. „...Možda ne bi trebalo da pitam.“

„Reći ću vam sa zadovoljstvom“, kazao sam. „Pisalo je samo da bludna pomodarka koju sam doveo ovamo sa sobom nije moja sestra – ni nalik! Mada je ovo, mogu da vam kažem, poetizovana verzija.“

Njegovo crnpurasto lice zajapurilo se sad od gneva.

„Kakvo nevaljalstvo! Vaša sestra nije... nadam se da se nije potresla?“

„Džoana možda liči na anđela na vrhu božićne jelke“, rekao sam, „ali je u suštini savremena i vrlo jaka. Smatrala je da je to vrlo smešno. Ni na šta slično nikad pre nije naišla.“

„Nadam se da i nije, zaista“, s toplinom je rekao Grifit.

„U svakom slučaju“, odlučno sam izjavio, „tako je to i najbolje primiti, kao nešto krajnje komično.“

„Da“, rekao je Oven Grifit, „samo...“

„Upravo tako. Samo je prava reč.“

„Muka je u tome što kad ovakvo nešto počne, ono ne staje, nego raste“, rekao je on.

„Tako i pretpostavljam.“

„To je patologija, naravno.“

Klimnuo sam glavom. „Imate li kakvu ideju ko stoji iza toga?“, upitao sam.

„Ne. Voleo bih da imam. Znaite, ta pošast anonimnih pisama nastaje iz jednog od svega dva uzroka. Ili je tačno usmerena na jednu određenu ličnost ili grupu ljudi, što znači da iza nje postoji motiv, da je reč o nekome ko ima ili misli da ima razlog za omrazu, pa bira izrazito zloban i potuljen

način da je ispolji. Mada je to pakosno i odvratno, iza toga ne mora obavezno da stoji ludilo, a obično je i prilično lako ući u trag pismopiscu – uglavnom su to neka otpuštena služavka ili sluga, ljubomorna žena, i tako dalje. Slučaj je ozbiljniji ako meta pisama nije konkretno određena, nego je *opšta*. Pisma se tada šalju bez određenog kriterijuma i služe da se da oduška nekoj frustraciji u autorovoj svesti. Posredi je, kao što rekoh, definitivno patologija. Ludilo narasta. Na kraju, naravno, pronađete toga ko šalje pisma – često je to neko na koga ne biste posumnjali – i to vam bude to. Prošle godine je bio jedan gadan nalet slične vrste na drugoj strani okruga – ispostavilo se da je to bila glavna prodavačica s galanterijskog odeljenja u jednoj velikoj prodavnici štofova. Tiha, suptilna žena, radila je tamo godinama. Sećam se nečeg sličnog i iz jednog mesta gore na severu gde sam ranije radio, ali za to se ispostavilo da je razlog bila potpuno lična mržnja. Svejedno, kao što rekoh, viđao sam već ponešto od ove vrste i, iskreno da vam kažem, ovo me plaši!“

„Traje li već dugo?“, upitao sam.

„Mislim da ne. Teško je reći, naravno, pošto ljudi koji dobijaju ovakva pisma ne razglašavaju to na sva zvona, nego ih zapale.“ Zastao je. „I sâm sam dobio jedno. Jedno je dobio i Simington, advokat. I dvoje-troje mojih siromašnijih pacijenata pričalo mi je da su ih dobili i oni.“

„Uglavnom sva u sličnom smislu?“

„O, da, gnjavaža na temu seksa, to je zajednička crta.“ Stidljivo se osmehnuo. „Simington je optužen za nezakonitu vezu sa svojom službenicom, sirotom starom gospođicom Ginč, koja ima najmanje četrdeset godina, nosi naočari i ima isturene zube kao zec. Simington je pismo odneo pravo u policiju. Mene je moje pismo optužilo da kršim dostojanstvo profesije s pacijentkinjama, i navode se detalji. Sva su

ona detinjasta i besmislena, ali puna otrova.“ Lice mu se promenilo, uozbiljilo. „Svejedno, *plašim se*. Ume ovo da bude opasno, znate.“

„Pretpostavljam.“

„Razumete, iako je tu posredi sirova, detinjasta zloća, pre ili kasnije neko od ovih pisama će pogoditi cilj, a onda sam bog zna šta može da se desi! Plašim se takođe i dejstva na spore, neobrazovane pameti. Ako ti ljudi vide nešto napisano, oni veruju da je to i istinito, a iz toga mogu da izniknu kojekakve zapetljancije.“

„Pismo jeste bilo nepismeno“, rekao sam zamišljeno. „Rekao bih da ga je napisao neko polupismen.“

„Zaista?“, rekao je Oven na polasku.

Kad sam kasnije razmišljao o tome, ustanovio sam da je to „Zaista?“ bilo prilično uznemirujuće.

Drugo poglavlje

I

Neću da se pravim kako mi anonimno pismo nije ostavilo ružan ukus u ustima, jer zaista jeste, ali istovremeno mi je nekako brzo izmaklo iz misli. Nisam ga u to vreme shvatao ozbiljno, znate. Čini mi se da se sećam kako sam rekao sebi da su slične pojave verovatno česte u ovakvim zabačenim selima. Ispostaviće se da je sve zamesila neka histerična žena koja voli da oko sebe stvori malo drame. Kako god bilo, ako su sva ta pisma tako detinjasta i glupava kao ono koje smo mi dobili, onda verovatno ne mogu da nanesu mnogo štete.

Sledeći *incident*, ako smem tako da ga nazovem, odigrao se otprilike nedelju dana kasnije, kad me je Partridž, čvrsto stisnutih usana, obavestila da Beatrisa, koja je dolazila da pomaže preko dana, neće doći.

„Koliko sam razumela, gospodine“, rekla je Partridž, „devojka se *uznemirila*.“

Nisam sasvim jasno shvatio šta je Partridž nameravala time da kaže, ali sam postavio dijagnozu (pogrešnu) da je reč o nekim stomačnim problemima i da se Partridž zbog lepog

vaspitanja usteže da ih otvoreno imenuje. Rekao sam da mi je žao zbog toga i da se nadam da će Beatrisi uskoro biti bolje.

„Devojci je dobro, gospodine“, rekla je Partridž. „Uznenmirila su joj se osećanja.“

„Ah“, rekao sam s popriličnom nevericom.

„Zbog pisma koje je dobila“, nastavila je Partridž. „U kome se, koliko sam shvatila, iznose izvesna *podmetanja*.“

Njen smrknuti pogled i izraziti naglasak na *podmetanja* probudio mi je bojazni da su se ta podmetanja nekako ticala mene. Prirodno je što me je to naljutilo, pošto sam na Beatrisu obraćao toliko malo pažnje da bih je jedva prepoznao ako bih je slučajno sreo u selu. Invalid koji šepesa pomažući se s dve štake teško da je odgovarajući kandidat za ulogu zavodnika seoskih devojaka.

„Kakva budalaština!“, rekao sam razdraženo.

„Tačno sam to i ja rekla, gospodine, devojčinoj majci“, rekla je Partridž. „Nikad se u ovoj kući ništa nije *dešavalo*, niti će dok se ja išta pitam, a što se Beatrise tiče, rekla sam, danas devojke nisu kao pre i što se tiče onoga što se *dešava* negde drugde, o tome ništa ne mogu da kažem. Istina je ipak, gospodine, da je Beatrisin prijatelj iz garaže, s kojim ona izlazi, isto dobio jedno od tih poganih pisama i ne ponaša se uopšte razumno.“

„U životu nikad nisam čuo ništa toliko besmisleno“, rekao sam ljutito.

„Moje je mišljenje, gospodine“, rekla je Partridž, „nek je njoj srećan put. Hoću da vam kažem, ne bi ona to tako prihvatila da nema nečega što joj nije milo da se otkrije. Gde ima dima, ima i vatre, eto šta ja kažem.“

Pojma tad nisam imao koliko će mi ta mudra uzrečica jezivo dozlogrditi.

II

Tog jutra je trebalo da se otisnem u pustolovinu i odšetam do sela (Džoana i ja smo ga uvek zvali selo, iako je tehnički bio grad i Limstok bi se ljutio na nas da je mogao da nas čuje).

Sunce je sijalo, vazduh je bio svež i oštar, a slast proleća osećala se u njemu. Uzeo sam štake i pošao, odlučno ne dozvolivši Džoani da pođe sa mnom.

„Ne, neću da anđeo čuvar lebdi uz mene i cvrkuće mi ohrabrenja. Najbrže putuje onaj ko putuje sam, ne zaboravi. Imam mnogo posla da obavim. Otići ću do Galbrajta, Galbrajta i Simingtona da potpišem onaj prenos deonica, navratću do pekara da se požalim na hleb s grožđicama i vratiću onu knjigu koju smo pozajmili. Moram i u banku. Puštaj me, ženska glavo, jutro je prekratko.“

Dogovorili smo se da Džoana dođe po mene da bi me kolima vratila uzbrdo kući na ručak.

„To bi trebalo da ti ostavi dovoljno vremena da provedeš po malo od ovog dana sa svakim živim u Limstoku.“

„Ni najmanje ne sumnjam da ću stići da vidim svakoga ko je uopšte neko“, odgovorio sam joj.

Jer jutro je u Glavnoj ulici bilo svojevrсни randevu za sve koji su pošli u kupovinu i tu su razmenjivane vesti.

Na kraju ipak nisam bez pratnje išao sve do gradića. Prešao sam dvestotinak metara kad sam iza sebe čuo zvonce bicikla, zatim škripu kočnica i onda mi je Megan Hanter manje-više pala sa svog prevoznog sredstva pravo pred noge.

„Zdravo“, rekla je zadihano ustajući i otresajući prašinu sa sebe.

Megan mi se prilično dopada i nekako mi je nje žao.

Megan je pastorka advokata Simingtona, kćerka gospođe Simington iz njenog prvog braka. O gospodinu (ili kapetanu)

Hanteru niko u mestu nije hteo mnogo da govori i, koliko sam shvatio, smatrali su da ga je najbolje sasvim zaboraviti. Prema pričama, postupao je vrlo loše prema gospođi Simington i ona se razvela godinu ili dve dana pošto se udala za njega. Imala je sopstvene prihode, pa se skrasila s kćerčicom u Limstoku „da zaboravi“ i na kraju se udala za Ričarda Simingtona, jedinog neženju koji joj je u mestašćetu stajao na raspolaganju. U tom drugom braku rodila je dva dečaka, kojima je oboje roditelja bilo posvećeno, i mogao sam da zamislim da se Megan povremeno osećala suvišno. Nimalo nije ličila na majku, sitnu anemičnu ženicu ocvale lepote, koja je tankim setnim glasom stalno pričala samo o mukama s poslugom i svom zdravlju.

Megan je bila visoka i nespretna i, mada joj je bilo dvadeset godina, više je izgledala kao šesnaestogodišnja školarica. Imala je tršavu, raščupanu smeđu kosu, braonkastozelelene oči, mršavo koščato lice i neočekivano šarmantan kosi osmeh. Odeća joj je bila bezbojna i neprivlačna i obično je imala na sebi bušne grilon čarape.

Ličila je, zaključio sam tog jutra, više na konja nego na ljudsko biće. Uz malo nege i doterivanja bila bi zapravo vrlo lep konj.

Govorila je, kao i obično, sva zadihana od užurbanosti.

„Bila sam na imanju kod Lašerovih da vidim da nemaju pačjih jaja. Imaju preslatke prasiće. Je l' volite prasiće? Meni se čak dopada i kako smrde.“

„Kad se uredno drže, svinje ne bi smele da smrde“, rekao sam.

„Zar ne bi? Ovde sve smrde. Idete dole do mesta? Vide-la sam da ste sami, pa sam pomislila da stanem i pođem s vama, samo sam stala malo preneglo.“

„Pocepali ste čarapu.“

Megan je žalostivo pogledala svoju desnu nogu.

„Zaista jesam. Svejedno, ta je čarapa ionako bila probušena već na dva mesta pa i nije tako važno, zar ne?“

„Zar nikad ne krpите čarape, Megan?“

„Ponekad. Kad me mama uhvati. Samo što ona ne primećuje mnogo šta ja radim, a to je na neki način sreća, zar nije?“

„Izgleda mi da ne shvatate da ste odrasli“, rekao sam joj.

„Mislite da bi trebalo da budem više kao vaša sestra? Sva doterana kao lutka?“

Nije mi se dopalo što je tako opisala Džoanu.

„Džoana izgleda čisto, uredno i prijatno oku“, rekao sam.

„Strašno je lepa“, rekla je Megan. „Nimalo ne liči na vas, zar ne? Zašto ne liči?“

„Braća i sestre ne liče uvek jedno na drugo.“

„Ne, naravno. Ni Brajan ni Kolin ne liče mnogo na mene, a ni jedan na drugoga.“ Zastala je pa rekla: „Je l' tako da je vrlo čudno?“

„Šta to?“

„Porodice“, kratko je odgovorila Megan.

„Pretpostavljam da jesu“, rekao sam zamišljeno.

Pitao sam se šta li joj prolazi kroz glavu. Išli smo dalje ćutke nekoliko trenutaka, a onda je Megan rekla prilično stidljivim glasom:

„Vi letite, je li tako?“

„Da.“

„Tako ste se povredili?“

„Da, srušio sam se.“

„Ovde kod nas niko ne leti“, rekla je Megan.

„Ne, pretpostavljam da ne. Vi biste voleli da letite, Megan?“

„Ja?“, iznenadila se Megan. „Zaboga, ne. Meni bi bilo muka. Uvek mi je muka u vozu.“ Zastala je, pa me upitala s onom neposrednošću kakvu obično viđamo jedino kod dece:

„Hoćete li biti dobro i moći ponovo da letite ili ćete uvek ostati tako malo polupani?“

„Moj doktor kaže da ću se sasvim oporaviti.“

„Da, samo da li je on od onih što lažu?“

„Mislim da nije. U stvari, sasvim sam siguran. Imam poverenja u njega.“

„Onda je to u redu. Ipak, mnogo ljudi laže.“

Primio sam izricanje te neporecive činjenice ćutke.

„Drago mi je. Bojala sam se da izgledate naprasiti zato što ste obogaljeni za ceo život“, rekla je Megan procenivački i s odstojanja, „ali ako je to sve prirodno, onda je to druga priča.“

„Nisam naprasiti“, odgovorio sam hladno.

„Dobro, razdražljivi, onda.“

„Razdražljiv sam zato što mi se žuri da se vratim u formu, a to ne može da se ubrza.“

„Pa što se onda jedete?“

Počeo sam da se smejem. „Draga moja devojko, zar vi nikada ne iščekujete da se nešto što pre desi?“

Megan je malo razmislila o tom pitanju.

„Ne. Zašto bih? Nema ničega što biste jedva čekali da se desi. Nikad se ništa ne dešava.“

Pogodilo me je nekakvo osećanje uzaludnosti u tim rečima. Blago sam je upitao: „Šta uopšte radite sa sobom ovde?“

Slegnula je ramenima. „Šta može da se radi?“

„Imate li neku razonodu? Igrate li neke igre? Imate li drugarice u blizini?“

„Za igre sam glupa i ne volim ih mnogo. U okolini nema mnogo devojaka, a ni one koje su tu ne dopadaju mi se. A one misle da sam ja grozna.“

„Budalaština. Zbog čega bi to mislile?“

Megan je samo zavrtila glavom.

„Zar uopšte niste išli u školu?“

„Išla sam. Vratila sam se prošle godine.“

„Dopadalo vam se u školi?“

„Nije bilo loše. Mada vas uče na grozno glup način.“

„Kako to mislite?“

„Samo nekakvi komadići i odlomci, iseckani, stalno skaćete s jednog na drugo. Škola je bila jeftina, znate, profesori nisu naročito dobri. Nikada ne uspeju kako treba da vam odgovore na pitanje.“

„Malo je nastavnika koji to mogu“, rekao sam.

„Zašto ne? Trebalo bi da mogu.“

Složio sam se s njom.

„Naravno da sam ja prilično glupa“, rekla je Megan, „i toliko mi toga izgleda prosto trulo. Istorija, na primer. U svakoj knjizi je drugačija!“

„Zbog toga i jeste zanimljiva“, rekao sam.

„I gramatika“, nastavljala je Megan. „I ono glupo komponovanje. I ono blebetanje koje je Šeli pisao, cvrkutanje o ševama, a Vordsvort se sav rastopio zbog nekakvih glupih narcisa. I Šekspir.“

„Šta fali Šekspiru?“, upitao sam zainteresovano.

„Sav se prenemogne da bi nešto rekao tako da ne možete da ga shvatite. Svejedno, ipak mi se sviđa *ponešto* od Šekspira.“

„Bio bi vam zahvalan kad bi znao za to, siguran sam“, rekao sam.

Megan nije ni posumnjala da u mojim rečima ima zajedljivosti. Lice joj se razvedrilo kad je rekla:

„Dopadaju mi se Gonerila i Regana, na primer.“

„Zbog čega njih dve?“

„O, ne znam, nalazim u njima nekakvo zadovoljstvo. Šta mislite zbog čega su one takve?“

„Kakve?“

„Takve kakve su. Pa mislim – zbog *nečega* su morale takve da postanu.“

Prvi put sam se upitao o tome. Uvek sam starije kćeri kralja Lira prihvatao prosto kao dva zla stvora i na tome je to i ostajalo, ali me je sad Meganin zahtev za postojanjem uzroka zainteresovao.

„Razmisliću“, rekao sam joj.

„O, nije to stvarno važno, samo sam se pitala. Ionako je to samo engleska književnost, pa zar nije?“

„Upravo tako, upravo tako. Jeste li uopšte voleli neki predmet?“

„Samo matematiku.“

„Matematiku?“, iznenadio sam se.

„Volim matematiku.“ Meganino lice je sinulo. „Samo što su nam je užasno loše predavali. Volela bih da mi neko stvarno dobro predaje matematiku. Rajsko blaženstvo. Mislim da u brojevima ima nečeg blaženo nebeskog, a vi?“

„Ja to nikada nisam osetio“, odgovorio sam joj živu istinu. Sad smo već ulazili u Glavnu ulicu.

„Eno gospođice Grifit. Odurna žena“, oštro je rekla Megan.

„Ne volite je?“

„Mrzim je. Stalno me gnjavi da se učlanim u izviđačice. Mrzim izviđačice. Što biste se oblačili u nešto i išli okolo u jatima i stavljali na sebe značke nečega što u stvari niste naučili da radite kako treba? Meni je to sve trulo.“

Sve u svemu, uglavnom sam se slagao s Megan, ali se gospođica Grifit obrušila na nas pre nego što sam stigao da joj to kažem.

Doktorova sestra, usrećena jedinstveno neprikladnim imenom Eme,* posedovala je svu onu nepokolebljivu samouverenost koja je njenom bratu nedostajala. Bila je naočita

* Gospođica Grifit nosi francusko ime *Aimée*, koje znači voljena. (Prim. prev.)

žena, mada na izvestan muškobanjast, prekaljen način, i imala je dubok, grlen glas.

„Zdravo vas dvoje“, graknula je na nas. „Veličanstveno jutro, zar nije? Megan, baš sam tebe htela da vidim. Treba mi pomoć da adresiram kovertu za Udruženje konzervativaca.“

Megan je izvrđala nekakvim promrmljanim izgovorom, prislonila bicikl uz ivičnjak i ušla u bakalnicu korakom nekog ko se zaputio po ozbiljnom poslu.

„Besprimerno dete“, rekla je gospođica Grifit prateći je pogledom. „Lenja kao buba, traći vreme zujeći okolo. Sigurno zadaje silne muke sirotoj gospođi Simington. Znam da ju je majka više puta pokušavala da natera da se nečeg prihvati – stenografije, znate, ili kuvanja, ili da drži angorske zečeve. Mora da se *zanima* nečim u životu.“

Smatrao sam da je to verovatno tačno, ali bih se, da sam bio na Meganinom mestu, i ja odlučno opirao svim predlozima Eme Grifit iz prostog razloga što bi me njena agresivna ličnost terala da zauzmem odbrambeni stav.

„Nisam za dokoličenje“, nastavljala je gospođica Grifit, „a posebno nisam za to da mladi dokoliče. Megan nije ni lepa ni zanosna, ponekad mislim da je pomalo i umno zaostala. Strašno razočarenje za majku. Otac joj, znate“, neznatno je spustila glas, „definitivno nije bio kako treba, a mala se umetnula na njega. Bolno je to za majku. O, mada dobro, razno je cveće u božjoj bašti, uvek to govorim.“

„Na svu sreću“, odgovorio sam joj na to.

Eme Grifit se „veselo“ nasmejala.

„Da, ne bi valjalo kad bismo svi bili izliveni po istom kalupu. Samo ja ne volim da vidim nikoga da ne uzima od života sve što može. Uživam u životu i volela bih da svi uživaju u njemu. Ljudi mi govore: mora da ti je smrtno dosadno da živiš preko cele godine na selu, a ja im kažem: baš

nimalo, ja sam stalno nečim zauzeta, stalno srećna! Nešto se uvek dešava na selu. Vreme mi je ispunjeno mojim izviđačicama, institutom, raznim komitetima, a da i ne pominjem staranje o Ovenu.“

U tom trenutku je gospođica Grifit ugledala neku poznanicu na drugoj strani ulice, pa je uz glasan uzvik skočila u tom pravcu, a mene pustila da nastavim svoj put ka banci.

Gospođica Grifit me je uvek nekako pritiskala, mada sam se divio njenoj vitalnosti i energiji, i prijatno je bilo videti njeno blistavo zadovoljstvo usudom koji joj je zapao u životu – ispoljavala ga je uvek bez razlike, a to je predstavljalo dobrodošlu suprotnost tihim potištenim jadikovkama mnogih žena.

Pošto je moj posao u banci uspešno obavljen, produžio sam do kancelarije gospode Galbrajta, Galbrajta i Simingtona. Ne znam da li je tamo još postojao neki Galbrajt, ja nikad nijednog nisam video. Uveden sam u kancelariju gospodina Simingtona, koja je mirisala na onu prijatnu ustajalost dugovečne pravozastupničke firme.

Bezbrojni ručni sefovi za dokumenta obeleženi imenima *Ledi Houp*, *Ser Everard Kar*, *Veleuvaženi Vilijam Jejtsbi-Hoers* (*pokojni*) stvarali su onu neophodnu atmosferu uglednih provincijskih porodica i poštene poslovnosti s dugom tradicijom.

Dok sam posmatrao gospodina Simingtona nadnesenog nad dokumentima koja sam doneo, pomislio sam kako je gospođa Simington, ako se njen prvi brak i ispostavio kao katastrofa, u ovom drugom svakako igrala na sigurno. Ričard Simington je bio živa slika i prilika smirene uvaženosti, čovek koji nikada ne bi svojoj ženi zadao ni trenutak briga. Dugačak vrat s istaknutom Adamovom jabučicom, lice ispijeno gotovo kao na lešu, dug tanak nos, ljubazan čovek, bez imalo

sumnje, dobar muž i otac, ali ne i muškarac zbog koga ženska srca ludo tuku.

Ubrzo gospodin Simington progovori. Govorio je polako i razgovetno, ispoljavajući mnogo trezvenosti i oštrovide pronicljivosti. Pošto smo razrešili pitanje zbog koga sam došao, ustao sam da pođem, spomenuvši usput:

„Došetao sam se ovamo nizbrdo s vašom pastorkom.“

Na trenutak je izgledalo kao da gospodin Simington ne zna ko je ta njegova pastorka, a onda se osmehnuo.

„Ah, da, naravno, s Megan. Megan se... ahm... vratila iz škole ima već neko vreme. Razmišljam da joj pronađemo nešto što bi radila... da, radila. Još je vrlo mlada, naravno. Zaostaje za svojim uzrastom, kažu mi. Da, tako mi govore.“

Izašao sam. U prijemnoj kancelariji sedeli su jedan vrlo star čovek, na drvenoj stolici, koji je nešto pisao sporo i prilježno, sitan dečkić drskog lika i sredovečna žena kovrdžave kose, s cvikerom na nosu, koja je kucala na mašini prilično brzo i odrešito.

Ako je to bila gospođica Ginč, onda sam se slagao s mišljenjem Ovena Grifita da su razmene nežnosti između nje i njenog poslodavca krajnje slabo verovatne.

Otišao sam do pekara i rekao šta sam imao o hlebu s grožđicama. Pritužba je prihvaćena s uzvikom zaprepašćenja i nevericom primerenom prilici, i u zamenu mi je tutnuta nova vekna hleba s grožđicama, „svež iz pećnice ovog časa“ – što je nesnosna vrućina uz moje grudi potvrđivala kao čistu istinu.

Izašao sam iz pekare i pogledao levo-desno niz ulicu, u nadi da ću ugledati Džoanu s kolima. Hodanje me je veoma izmorilo, a bilo mi je i nezgodno da se snalazim sa štakama i hlebom s grožđicama.

Od Džoane, međutim, još nije bilo ni traga.

Odjednom je moj iznenađeni pogled privukao jedan radostan i neverovatan prizor.

Trotoarom je prema meni lelujala prava boginja. Zaista nema druge reči kojom bih je mogao nazvati.

Savršene crte lica, besprekorno uvijena zlatna kosa, stas visok i prekrasno oblikovan! I kretala se kao boginja, bez imalo napora, lebdela je sve bliže ka meni. Veličanstvena, neverovatna devojka, koja oduzima dah!

U tom mom snažnom uzbuđenju nešto je moralo da me izda. Izdao me je hleb s grožđicama. Iskliznuo mi je iz ruku. Napravio sam nagli pokret da ga uhvatim, pa mi je ispala i štaka, zakloparala po pločniku, a ja sam se okliznuo i gotovo i sam pao.

Pridržala me je boginjina krepka ruka.

„H-hvala najlepše, m-m-mnogo se izvinjavam“, zamucio sam.

Podigavši hleb sa grožđicama, vratila mi je i njega i štaku, pa se ljubazno osmehnula i vedro rekla:

„Nema na čemu, zaista, uveravam vas da me nije stajalo nimalo truda“ – i taj ravni, delotvorni ton ubio je svu čaroliju.

Pristojna, zdrava, lepo građena devojka, ništa više.

Zapao sam u misli o tome šta bi se desilo da su bogovi Jeleni Trojanskoj dali tačno ovakav ravan naglasak. Kako je to neobično da devojka može da vam uzburka dušu sve do samog dna dok ne progovori, a onog časa kad samo zine, sav čarobni sjaj može da se rasprši kao da ga nije ni bilo.

Mada sam znao da se događalo i obrnuto. Video sam jednu ženicu tužnog majmunskog lica za kojom se sigurno niko ne bi okrenuo da je bolje pogleda, ali onda je progovorila i odjednom su čari oživele i rascvale se i Kleopatra je još jednom bacila svoje čini.

Džoana je stala uz sam ivičnjak pored mene a da nisam ni primetio kad je stigla. Da mi se nije nešto desilo, pitala je.

„Ništa“, rekao sam pribirući se. „Samo sam razmišljao o Jeleni Trojanskoj i o drugima.“

„Čudno mesto za to“, rekla je Džoana. „Izgledaš krajnje čudački stojeći tu s hlebom s grožđicama pritisnutim uz grudi i zevajući tako kao riba.“

„Doživeo sam ozbiljan potres. U trenu sam premešten u Troju, pa opet nazad. Znaš li ko je ono?“, upitao sam pokazujući leđa devojke koja se udaljavala ljupko lelujući.

Zagledavši se za devojkom, Džoana reče da je to guvernanta Simingtonovih.

„Je li to taj grom koji te je pogodio iz vedra neba?“, upitala je. „Lepa je, ali je onako pomalo beskrvna.“

„Znam“, rekao sam. „Samo dobra, pristojna devojka. A ja pomislio da je Afrodita.“

Džoana mi je otvorila vrata kola pa sam ušao.

„Čudno, zar ne?“, rekla je Džoana. „Neki ljudi prelepo izgledaju, ali nemaju baš nimalo seksepila. Kao ta devojka. Kakva šteta.“

Verovatno je tako bolje ako je devojka guvernanta, odgovorio sam na to.